

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG LEGFELSŐBB BÍRÓSÁGA

Bhar.I.592/2009/3. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága, mint harmadfokú bíróság Budapesten, a 2009. év november hó 10. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

A hivatali visszaélés büntette miatt a vádlottak ellen indított büntető ügyben az **I. rendű és a II. rendű** vádlott, valamint védőjük által benyújtott másodfellebbezéseket elbírálv a Pécsi Ítéltábla Bf.I.23/2009/3. számú ítéletét **helybenhagyja.**

I n d o k o l á s

A Somogy Megyei Bíróság a 2008. október 28. napján kihirdetett B.302/2008/7. számú ítéletében az I. r. és a II. r. vádlottat az ellenük a Btk. 225. §-a szerinti, társtettesként elkövetett hivatali visszaélés büntette miatt emelt vád alól felmentette; megállapította, hogy a felmerült bűnügyi költséget az állam viseli.

Az első fokú ítélet ellen az ügyész a vádlottak bűnösségének megállapítása és velük szemben büntetés - végrehajtásában felfüggesztett szabadságvesztés - kiszabása végett fellebbezést jelentett be.

A fellebbezést elbírálv a Pécsi Ítéltábla a 2009. március 24. napján kelt Bf.I.23/2009/3. számú ítéletével az első fokú határozatot megváltoztatta; a vádlottakat bűnösnek mondta ki társtettesként elkövetett hivatali visszaélés büntetében, és ezért őket megrovásban részesítette; egyben kötelezte őket a felmerült bűnügyi költség viselésére.

A másodfokú bíróság ítélete ellen a vádlottak és védőjük fellebbezést jelentettek be a vádlottak felmentése érdekében.

A védő fellebbezésének indokolásában kifejtette, hogy a vádlottak terhére a bűncselekmény törvényi tényállásának egyik eleme, a jogtalan hátrány okozására irányuló célzat nem volt megállapítható; így a vádlottak felmentésének van helye.

A Legfőbb Ügyészség indítványozta, hogy a Legfelsőbb Bíróság a másodfokú határozatot hagyja helyben. (BF.1378/2009.)

.-.-.-.-.

A Legfelsőbb Bíróság, mint harmadfokú bíróság a Be. 387. § (1) bekezdésére figyelemmel a fellebbezéssel megtámadott másodfokú ítéletet az azt megelőző első és másodfokú bírósági eljárással együtt bírálta felül.

A Be. 351. § (1) bekezdésére figyelemmel a másodfokú bíróság határozatát az első fokú bíróság által megállapított tényállásra alapítja, míg a Be. 388. § (1) bekezdése szerint a harmadfokú bíróság eljárásában a másodfokú bíróság megtámadott határozatát megalapozó tényállás az irányadó.

Az ügyben másodfokon eljáró ítélőtábla az első fokú bíróság által megállapított tényállást a Be. 352. § (1) bekezdés a) pontjára figyelemmel az iratok tartalma és ténybeli következtetés alapján kiegészítette, illetve helyesbítette, és ítéletét a kiegészített, illetve helyesbített tényállásra alapította.

A Legfelsőbb Bíróság az első fokú bíróság által megállapított tényállást a másodfokú ítélet szerinti kiegészítésre és helyesbítésre is figyelemmel megalapozottnak találta; az hiánytalan, összhangban áll az iratok tartalmával, téves ténybeli következtetést sem tartalmaz, és az eljáró bíróságok az eljárási szabályok megtartásával - indokolási kötelezettségüknek is eleget téve - állapították meg.

Ezért e tényállást a harmadfokú bíróság eljárásában irányadónak tekintette.

Az irányadó tényállásra figyelemmel a másodfokon eljáró ítélőtábla helyesen következtetett a vádlottak bűnösségére, ezt a következtetést azonban a Legfelsőbb Bíróság eltérő indokok alapján találta helytállónak.

Ahogy arra a másodfokú bíróság is utalt ítéletében, önmagában az, hogy a bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható sértettet a vádlottak megbilincseltek, annak magatartására figyelemmel nem lett volna kifogásolható. Azonban akkor, amikor őt a kézikocsihoz bilincselve arra szólították fel, hogy azt ilyen módon a kapitányságig húzza, (illetve a kapitányság felé haladva további olyan magatartás tanúsítására, a kézikocsiról lehullott vasdarab visszarakására kényszerítették, amelyre nem lett volna köteles), a bilincset a 3/1995.(III.1.) BM rendelet 54. § (4) bekezdésének megsértésével használták vele szemben.

Emellett helytálló a másodfokú bíróság által kifejtett az az érvelés is, hogy a sértett szökésének megakadályozása, illetve a bűnjelekkel megrakott kézikocsi biztosítása más módon is megoldható lett volna; a vádlottak megvárhatták volna, amíg társaik visszatérnek, vagy a kézikocsi őrzését másra bízhatták volna.

Ekként pedig helyes az a következtetés is, hogy a vádlottak hivatali kötelességüket megszegték, amikor a kézikocsit a sértettel húzták be a kapitányságra, őt ahhoz bilincselve.

A hivatali visszaélés büntette a Btk. 225. §-a szerint célzatos bűncselekmény; a törvényi tényállás szerint a hivatali kötelesség megszegésének célja a jogtalan hátrány okozása, vagy jogtalan előny szerzése. Enélkül a kötelességszegés nem valósítja meg az adott bűncselekményt.

Az ügyben az, hogy a vádlottak a kötelességszegéssel jogtalan előnyhöz kívántak jutni, fel sem merült.

A cselekmény lehetséges másik célját, a jogtalan hátrány okozását illetően azt kellett vizsgálni, hogy a vádlottaknak a sértettel szemben tanúsított kötelességszegő magatartását mi motiválta.

Az irányadó tényállásra figyelemmel - szemben a másodfokon eljáró bíróság álláspontjával - a Legfelsőbb Bíróság szerint a vádlottaknak a sértett megalázása nem állt szándékában; megbilincselését a szökés veszélye miatt, a kézikocsi húzását pedig a bűnjelek biztosítása érdekében tartották szükségesnek.

Az ítélkezési gyakorlat a jogtalan hátrány fogalmát a lehető legszélesebb értelemben fogja fel: a hátrány mindenféle olyan új helyzet, amely az érintettre nézve kedvezőtlenebb, mint a korábbi, és amely a hivatali kötelességszegő magatartás folytán következik be.

Az esetleges bűnjelek biztosítása, a kapitányság épületébe történő beszállítása, a lehullott vasdarab visszahelyezése semmiképp sem a sértett feladata volt, és ezzel a vádlottak is tisztában voltak, mint ahogy azzal is, hogy a sértett nem önként vállalkozott minderre; védekezésük szerint is azért volt szükség a sértett megbilincselésére, hogy el ne futhasson.

Így akkor, amikor kezének a kézikocsihoz bilincselésével és a kocsi-húzásra felszólítással a sértettet akarata ellenére olyan magatartás tanúsítására kényszerítették, amelyre nem lett volna kötelezhető. Ezért cselekményük olyan kötelességszegésnek minősül, amelynek célja jogtalan hátrány okozása volt. Ezzel pedig a hivatali visszaélés bűncselekménye befejezetten megvalósult. A kocsi tényleges behúzatása a rendőrségi épületbe a bűncselekmény bevégeztségét jelenti.

Nem sértett tehát büntető anyagi jogszabályt a másodfokon eljáró bíróság a bűnösség megállapítása és a vádlottak cselekményének jogi minősítése során.

A másodfokú bíróság a joghátrány meghatározása során irányadó körülmények közül a vádlottak javára értékelendőket zömmel feltárta; további enyhítő körülményként értékelendő az, hogy a cselekmény elkövetése óta több mint két év telt el, továbbá a vádlottak egy-egy kiskorú gyermek eltartásáról gondoskodnak, ráadásul az I. r. vádlott gyermeke súlyosan mozgássérült.

Helytelenül vette figyelembe a másodfokú bíróság a vádlottak terhére azt, hogy magatartásuk a hivatalos személyek működésének törvényességébe vetett bizalmat ingatta meg; azzal, hogy a jogalkotó az ilyen cselekményt bűncselekménynek minősítette, már értékelte ezt, így ennek további súlyosító hatást tulajdonítani a kétszeres értékelés tilalmába ütközik. Ugyanakkor súlyosítóként értékelendő a társas elkövetés.

Mindezek mellett - erre irányuló fellebbezés hiányában - az intézkedés súlyosításának nem is lenne helye, és a megrovás arányban is áll a cselekmény tárgyi súlyával.

Ezért a Legfelsőbb Bíróság a Be. 393. § (2) bekezdése szerinti nyilvános ülésen eljárva - miután a fellebbezéseket nem találta alaposnak - a megtámadott határozatot a Be. 397. §-a alapján helybenhagyta.

Budapest, 2009. november 10.

Dr. Belegi József s.k. a tanács elnöke, Dr. Mészár Róza s.k. előadó bíró, Dr. Szabó Péter s.k. bíró

A Pécsi Ítéltábla Bf.I.23/2009/3. számú ítélete a Legfelsőbb Bíróság Bhar.I.592/2009/3. számú végzése folytán 2009. november 10. napján jogerőre emelkedett.

Budapest, 2009. november 10.

Dr. Belegi József s.k.
a tanács elnöke

A kiadmány hitelélül:

írnok AIné